

Świętowanie

kalendarz najważniejszych świąt

W Krakowie

2024
2025

Muzeum Krakowa

Ten niecodzienny w swej formie kalendarz towarzyszy wystawie *Od wielkiego dzwonu. Świętowanie w Krakowie* zorganizowanej i udostępnionej dla zwiedzających w Centrum Interpretacji Niematerialnego Dziedzictwa Krakowa, oddziale Muzeum Krakowa. Dlaczego „od wielkiego dzwonu”? Ponieważ właśnie tutaj, w Krakowie, w najważniejsze święta bije najsylniejszy polski dzwon, Zygmunt. Jego głęboki dźwięk rozbrzmiewa na ulicach Krakowa, a nawet w jego okolicach, ogłaszając czas świętowania.

Święta są czasem zupełnie innym od tego codziennego, zwykłego. Dają możliwość odpoczynku, przebywania z bliskimi, pozwalają znaleźć chwilę do refleksji i mogą być powodem do radości. Każdy z nas ma swoje ulubione święta i swoje własne sposoby ich spędzania, dlatego dołożyliśmy starań, aby spis świąt był różnorodny, tak jak różni są mieszkańcy Krakowa.

W kalendarzu zostały uwzględnione zarówno główne święta państwowe, takie jak Święto Narodowe Trzeciego Maja czy Narodowe Święto Niepodległości (11 listopada), jak i zwyczajowe święta, jak Międzynarodowy Dzień Dziecka (1 czerwca) czy mikołajki (6 grudnia). Nie zabrakło również lokalnych zwyczajów i tradycji. Oznaczono m.in. pochód Lajkonika (26 czerwca 2025 r.) oraz 83. Konkurs Szopek Krakowskich (4 grudnia 2025 r.), a więc obchody, którymi opiekuje się Muzeum Krakowa.

Są tu też oczywiście święta religijne. Zgodnie z różnorodnością wyznaniową Krakowa kalendarz zawiera daty

głównych świąt trzech religii monoteistycznych: chrześcijaństwa (w tym uroczystości katolickie, prawosławne i protestanckie), judaizmu i islamu. Pewną ciekawostką jest niewątpliwie zastosowanie w kalendarzu kilku różnych porządków datowania. Wynika to z faktu, że zarówno żydzi, jak i muzułmanie funkcjonują w dwóch systemach kalendarzowych. Pierwszy z nich to ten najbardziej rozpowszechniony – gregoriański.

Drugi natomiast to system lunarny, oparty na fazach księżyca. Właśnie dlatego 7 listopada 2024 r. (dzień wernisażu wystawy) to w kalendarzu żydowskim 6 cheszwan, a dla muzułmanów 5 dżumada al-ula. Inaczej też każda z religii datuje lata. Rok 2024 liczony od narodzin Jezusa Chrystusa to w judaizmie rok 5785, który liczony jest na podstawie wylczeń genealogii biblijnej od stworzenia świata, i muzułmański rok 1446 – liczony od ucieczki proroka Mahometa z Mekki do Medyny. Kolejną różnicą jest inaczej rozumiany początek dnia. Dla systemów kalendarzowych opartych na fazach księżyca dzień zaczyna się o zachodzie słońca. Z tego powodu szabat (żydowski, sobotnie, najważniejsze święto w tygodniu) obchodzi się już w piątek, po zapadnięciu zmroku.

Kto chciałby dowiedzieć się więcej o krakowskiej obrzędowości, poznać jej bogatą historię i niezwykłą różnorodność, powinien koniecznie zwiedzić wystawę *Od wielkiego dzwonu. Świętowanie w Krakowie*. Zapraszamy do Muzeum Krakowa – nie tylko od wielkiego dzwonu.

✝ święta katolickie

✝ święta prawosławne

✝ święta ewangeliczne

✝ święta żydowskie

✝ święta muzułmańskie

Świętowanie w Krakowie. Kalendarz najważniejszych świąt

Koncepcja: Izabela Okręglicka, Bartosz Arkuszewski

Współpraca: Anna Sieprawska, Piotr Figiela,
Dorota Kozłowska-Matosz, Jerzy Łobaza

Redakcja: Łukasz Klimek

Opracowanie graficzne: Wojciech Jodłowski

Za pomoc w przygotowaniu kalendarza serdeczne podziękowania składamy: Annie Sieprawskiej (Rada ds. Dialogu Ekumenicznego i Międzyreligijnego Archidiecezji Krakowskiej), ks. mitratowi Jarosławowi Antosiukowi (parafia prawosławna pw. Zaśnięcia NMP), imamowi Adamowi Abdel Fattahowi (Liga Muzułmańska w Krakowie), oraz Przedstawicielkom i Przedstawicielom pozostałych wyznań i stowarzyszeń.

Wykorzystano fotografie autorstwa Marcina Gulisa (MG), Jerzego Łobazy (JŁ), Jakuba Zawadzińskiego (JZ) i Marty Kopiec (okładka)

Listopad 2024 – cmentarz Rakowicki (JZ)

Grudzień 2024 – Konkurs Szopek Krakowskich (JZ)

Styczeń 2025 – Orszak Trzech Króli (JŁ)

Luty 2025 – fragment wnętrza kaplicy refektarzowej urządzonej przez Jerzego Nowosielskiego w Cerkwi pw. Zaśnięcia NMP (JŁ)

Marzec 2025 – spotkanie modlitwne w Centrum Muzułmańskim w Krakowie (JŁ)

Kwiecień 2025 – Niedziela Palmowa – pucheroki przed kościołem św. Wojciecha (JŁ)

Maj 2025 – Święto Konstytucji 3 Maja (JŁ)

Czerwiec 2025 – Lajkonik na Rynku Głównym (MG)

Lipiec 2025 – dzwon Zygmunt (JZ)

Sierpień 2025 – święto Matki Boskiej Zielnej (JZ)

Wrzesień 2025 – cmentarz Remuh (JŁ)

Październik 2025 – Inauguracyjny pochód profesorski UJ (JZ)

Listopad 2025 – cmentarz Rakowicki (JŁ)

Grudzień 2025 – zapalenie świec chanukowych (JŁ)

Na górze strony od lewej znajduje się nazwa miesiąca i rok wg kalendarza polskiego; po prawej w kolorze niebieskim: miesiąc i rok żydowski, na brązowo - muzułmański. Celebrację szabatu żydzi zaczynają od zapalenia świec ok. 18 minut przed zachodem słońca. W kalendarzu podajemy czas zachodu słońca dla Krakowa.

Oznaczenia świąt:

✝ święta katolickie

✝ święta prawosławne

✝ święta ewangeliczne

✝ święta żydowskie

✝ święta muzułmańskie